

Nieuwsbrief 1 Eikenprocessierups

Mei 2006

In deze eerste en mogelijk laatste Nieuwsbrief van 2006, waarover later meer, wil de expertgroep 'Eikenprocessierups' u zo goed mogelijk op de hoogte brengen van de ontwikkelingen en activiteiten rondom de eikenprocessierups in 2006.

Dit jaar is het al weer het vijftiende jaar dat grote delen van Nederland geconfronteerd zullen worden met de eikenprocessierups en de mogelijke overlast daarvan. Zoals uit de evaluatie van het Bureau Medische Milieukunde is gebleken hebben in 2005 ruim 200 gemeenten te maken gehad met de aanwezigheid van de eikenprocessierups.

Uit de voorspellingen van de Natuurkalender blijkt dat de eerste rupsen door de late lente in de eerste week van mei uit hun eitjes zullen komen. Dit loopt nagenoeg parallel met het uitlopen van de knoppen van de eikenbomen. Dit betekent dat de rupsen in de eerste weken van mei voldoende voedsel zullen hebben en daarom naar verwachting een goede start zullen maken.

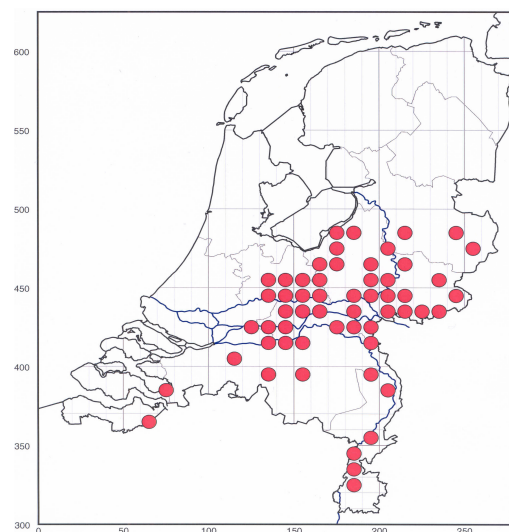
Wat dit betekent voor de te verwachte overlast in de rest van het seizoen is natuurlijk moeilijk te voorspellen. Wel willen wij u er aan herinneren dat we in 1996 met dezelfde omstandigheden werden geconfronteerd en dat we in dat jaar met een zeer ernstige overlast van de eikenprocessierups te maken hebben gekregen. Verder is vermeldenswaard dat gedurende de

uitvliegperiode van de vlinders de omstandigheden zeer gunstig waren.

Verspreiding in 2006

Het verspreidingsgebied omvat nu vooral 5 provincies, w.o. Limburg, Noord-Brabant, Gelderland, Utrecht en Overijssel. Het is overigens niet uitgesloten, dat ook de druk op de aanliggende provincies zal toenemen en dat zij dan ook mogelijk te maken zullen krijgen met de eikenprocessierups. Figuur 1 laat een aardig beeld van de verspreiding van de eikenprocessierups over de provincies zien. De grenzen van het gebied liggen nu in Zuid-Holland (regio Leerdam), Zeeland (Hulst) en Overijssel (Raalte en Almelo).

Eenzelfde beeld wordt waargenomen in Duitsland en België. Ook daar ziet men een duidelijke uitbreiding van de populatie.

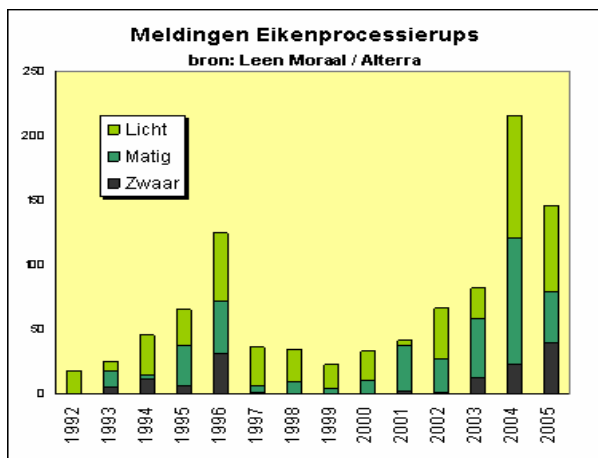

Totaal overzicht (tennisballen en voetballen) in 2005, PD Wageningen

Net als in andere jaren zijn ook in 2005 door Alterra te Wageningen de meldingscijfers geanalyseerd.

(zie figuur 2)

Uit de meldingen van 2005 blijkt dat het aantal meldingen wel minder is geworden dan in 2004, maar dat het aantal meldingen met ernstige aantasting, dat wil zeggen met grote aantallen rupsen, in vergelijking met 1996, het topjaar voor de eikenprocessierups, zelfs is toegenomen.

Meldingen doorgeven

Ook dit jaar kunt u weer via de Natuurkalender meldingen van waarnemingen van de eikenprocessierupsen on-line doorgeven. Wij vragen u zoveel mogelijk hiervan gebruik te maken, zodat op het einde van het seizoen een goed beeld verkregen kan worden van de verspreiding van de eikenprocessierupsen.

Hiervoor kunt u naar de website van de Natuurkalender gaan, www.natuurkalender.nl of naar www.eikenprocessierups.info, zodat u rechtstreeks op de site terechtkomt.

Dit jaar zal de Natuurkalender extra aandacht geven aan de eikenprocessierups door de ontwikkeling via een interactief Geo-informatiesysteem

te volgen, waardoor mogelijk nog betere voorspellingen zijn te maken.

Themabijeenkomst eikenprocessierups 21 maart 2006

Op 21 maart is in het provinciehuis van Gelderland door de expertgroep in samenwerking met de Provincie Gelderland een themabijeenkomst georganiseerd. Ruim 200 mensen, voor het merendeel afkomstig van gemeenten, hebben deze bijeenkomst bezocht. De laatste ontwikkelingen rondom de eikenprocessierups werden op deze bijeenkomst gepresenteerd. Naar aanleiding van deze bijeenkomst is er door de pers en media ruime aandacht aan de eikenprocessierups besteed. Personen die nog geïnteresseerd zijn in de presentaties kunnen deze opvragen via de websites van de provincie Noord-Brabant en Gelderland.

Vroegtijdige bespuitingen met Bacillus Thuringiensis.

Nu de rupsen er weer zijn, zal een groot aantal beheerders gaan beginnen deze vroegtijdig te bestrijden met een biologisch bestrijdingsmiddel, Bacillus Thuringiensis, om voor de burgers de overlast met brandharen tot een minimum te beperken. Deze methode kan tot en met derde larvale stadium effectief zijn om de overlast te beperken, zeker omdat er dan nog geen brandharen zullen zijn. Het uitgangspunt van de expertgroep hierbij is om alleen daar waar mensen wonen en recreëren én sprake is van een hoge druk van eikenprocessierupsen deze te bestrijden op een wijze waarbij minimale schade wordt toegebracht aan de ecologische kwaliteit van bomen en leefgebieden. Het spuiten gebeurt in de periode van begin mei tot eind mei, vlak nadat de

bladvorming van de eikenbomen is begonnen en de rupsen van het jonge blad beginnen te eten. De bestrijding wordt uitgevoerd door nevelbespuiting met een bacteriepreparaat.

In verband met de verneveling, de mogelijke drift van het bestrijdingsmiddel en de eventuele verwaaiing van brandharen van de rups is het aan te raden niet in de spuitnevel te komen en dieren op 15 meter afstand te houden van de spuitactiviteiten. *In het kader van de zorgplicht (Wet milieubeheer art. 10.1), hebben groenbeheerders zoals gemeenten en provincies een verplichting om omwonenden en voorbijgangers mee te delen waar en wanneer gespoten zal gaan worden met (biologische) bestrijdingsmiddelen. Omwonenden en voorbijgangers kunnen zo tijdig voorzorgsmaatregelen nemen voor wat betreft henzelf en eventueel voor dieren/vee.*

Inspectieonderzoek VROM naar toepassing en gebruik bestrijdingsmiddelen bij aanpak eikenprocessierups

De VROM-inspecties Zuid en Oost zullen een onderzoek starten naar de toepassing en het gebruik van bestrijdingsmiddelen bij de aanpak van de eikenprocessierups.

In de periode van begin tot eind mei zullen diverse groenbeheerders weer gaan spuiten met biologische of chemische bestrijdingsmiddelen om de eikenprocessierups te bestrijden.

De Inspectie zal in die periode samen met een aantal andere instanties gaan controleren of het spuiten gebeurt in overeenstemming met de wet- en regelgeving. Er wordt ook gekeken of de juiste richtlijnen en voorzorgsmaatregelen worden gehanteerd bij de toepassing.

Aanleiding voor de controles zijn twee voorvallen die zich in 2005 tijdens de spuitperiode hebben voorgedaan. In de directe nabijheid van twee spuitlocaties zijn toen twee dieren overleden en een aantal dieren is ziek geworden. Ook heeft een voorbijganger geklaagd over geïrriteerde ogen.

De instanties die betrokken zijn bij het onderzoek zijn de VROM-inspectie, de afdeling Medische Milieukunde van GGD'en, de Arbeidsinspectie (Ministerie van SZW), de Algemene Inspectie Dienst (Ministerie van LNV) en vertegenwoordigers van provincies en Rijkswaterstaat. Het RIVM zorgt voor de monsterneming en analyse.

Als een soort van vliegende brigade zullen enkele teams gedurende de spuitperiode een aantal dagen uitrukken om onaangekondigd controles uit te voeren.

Ondersteuning en ontwikkeling van activiteiten door expertgroep??

In het afgelopen jaar zijn door de expertgroep een groot aantal activiteiten opgestart. Ook voor 2006 had de expertgroep het plan om een aantal nieuwe activiteiten te willen initiëren, zoals een onderzoek naar de effectiviteit en efficiency van het gebruik van het biologisch bestrijdingsmiddel Bt., het uitbreiden van de publiekscampagne en het ontwikkelen van een website en meer centrale coördinatie en ondersteuning. Deze activiteiten wilde de expertgroep graag opstarten omdat door gemeenten in de evaluatie was aangegeven daar behoefte aan te hebben. Geprobeerd is in de afgelopen periode opnieuw financiering te vinden voor het uitvoeren van deze activiteiten. Vanuit de centrale overheid is

aangegeven dat de verantwoordelijkheid hiervoor bij de beheerders zelf ligt. Gemeenten zijn daarom gevraagd om per gemeente € 500,00 beschikbaar te stellen. Tot op dit moment hebben slechts 40 van de 200 gemeenten positief gereageerd op dit verzoek. Ook is een voorstel ingediend bij het Interprovinciaal Overleg (IPO). Het ziet er niet naar uit dat zij gelden beschikbaar zal stellen, mede ook omdat niet alle provincies overlast ondervinden van de eikenprocessierups.

Coördinatie en ondersteuning door Bureau Medische Milieukunde

Ruim 15 jaar lang heeft het Bureau Medische Milieukunde van de GGD'en Brabant/Zeeland een coördinerende, adviserende en ondersteunende rol vervuld voor gemeenten, provincies, GGD'en en andere organisaties een coördinerende, ondersteunende en adviserende rol ingevuld bij de aanpak van de overlast van de eikenprocessierups. Al deze jaren is het altijd een 'crime' geweest om voldoende financiën bij elkaar te krijgen om deze taak naar behoren uit te kunnen voeren. Geen van de overheden voelt zich er echt direct verantwoordelijk voor, ondanks het feit dat de rups zich steeds verder uitbreidt over Nederland en de gemeenten en andere betrokken organisaties om meer centrale coördinatie en ondersteuning vragen.

Vanwege de ook voor dit jaar uitblijvende nodige financiën kan het Bureau het niet meer waarmaken om zo nog langer door te gaan en ziet zij zich dan ook genoodzaakt al haar coördinerende en adviserende taken op het terrein van de eikenprocessierups stop te zetten.

Dit betekent o.a. dat zij:

- voor wat betreft gezondheid geen centrale vraagbaak meer zal zijn voor gemeenten, provincies en andere geïnteresseerden;
- haar voorzittersrol in de expertgroep niet meer zal vervullen
- het begeleiden en uitvoeren van nieuwe activiteiten niet meer zal doen en coördineren;
- de verspreiding van folders en posters in het kader van de publiekscampagne zoveel mogelijk aan andere instanties (regionale GGD'en, provincies) zal overlaten.
- geen zorg meer zal dragen voor het maken en versturen van de nieuwsbrief.
- Haar rol zal zich uitsluitend beperken tot de wettelijke verplichtingen zoals vastgelegd in de Wcpv en dus alleen voor de regio Brabant en Zeeland zullen de GGD'en met gezondheidskundige vragen ondersteund worden.

Uitzondering hierop vormen de gemeenten die €500,- ter beschikking hebben gesteld. Deze gemeenten zullen op korte termijn een servicepakket ontvangen met daarin informatiemateriaal en de mogelijkheid tot telefonische ondersteuning bij vragen.

Op 30 mei vergadert de Expertgroep Eikenprocessierups en zal besproken worden of/hoe actief zij verder wil gaan.

Deze deelnemers zijn: vertegenwoordigers van de provincies Noord-Brabant, Limburg, Gelderland, Utrecht, Overijssel, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, Plantenziektenkundige dienst en een aantal gemeenten.

Meer informatie

Om burgers in de maanden dat de brandharen van de eikenprocessierups

overlast kunnen opleveren, half mei tot en met half augustus, te informeren zijn in 2005 folders en posters ontwikkeld.

Zoals reeds aangegeven zal het Bureau Medische Milieukunde GGD'en Brabant en Zeeland deze helaas niet meer zelf versturen. Ze zijn nog wel op te vragen bij GGD'en, provincies en enkele andere organisaties.

Voor gezondheidkundige vragen m.b.t. de eikenprocessierups kunt u altijd terecht bij de GGD in uw regio.

Nuttige websites

Ook dit seizoen wordt op verschillende websites uitgebreid aandacht besteed aan de eikenprocessierups. Deze zijn te vinden onder:

www.brabant.nl/eikenprocessierups

www.gelderland.nl/mkic

www.ggd.nl (voor contactinformatie regionale GGD'en)

www.vlinderstichting.nl/eikenprocessierups

www.natuurkalender.nl

www.eikenprocessierups.info